ప్రచురణార్హమైన

భారత దేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

సివిల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి

సివిల్ అప్పీలు నెం. 8550/2022

(ఎస్ఎల్ పి (సి) నెం.28161/2016 నుండి ఉత్పన్నమైనది)

చీఫ్ ఇంజనీర్, నీటి వనరుల శాఖ మరియు ఇతరులు ... అప్పీలుదారు (లు)

వర్సెస్

రత్తన్ ఇండియా పవర్ లిమిటెడ్ డైరెక్టర్ ద్వారా మరియు ఇతరులు ... ప్రతివాదులు (లు)

తీర్పు

పమిడిఘంటమ్ శ్రీ నరసింహ, న్యాయమూర్తి.

1. ప్రస్తుత కేసులో మా పరిశీలన కోసం తలెత్తే చిన్న ప్రశ్న , ఒప్పంద పత్రం పై సంతకం చేసిన తర్వాత పరిగణనలోకి తీసుకునే మొత్తాన్ని ప్రశ్నించడానికి ఒక కాంట్రాక్ట్‌లోని పక్షానికి అర్హత ఉందా లేదా అనేదానికి సంబంధించినది. కేసు యొక్క వాస్తవాలను ప్రచారం చేయడం ద్వారా , అప్పీలుదారు దాని అన్ని సమాచారాలలో నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీ లు అనగా ఇంతకముందు నీటి పారుదల ప్రయోజనాల కొరకు కేటాయించబడిన నీటిని పారిశ్రామిక అవసరాల కోసం నీటి మళ్లింపు కొరకు రూ.1,00,000 మొత్తాన్ని కోరినందున , ప్రతివాది నం. 1 అలా చేయకుండా నిలిపివేయబడ్డారని మేము నిర్ధారించాము . పార్టీల మధ్య కుదిరిన ఒప్పందం కూడా అదే మొత్తాన్ని నిర్దేశిస్తుంది. వాస్తవానికి, కాంట్రాక్టుపై సంతకం చేసిన తేదీ న ఒక హామీ పత్రం జారీ చేయడం ద్వారా ప్రతివాది నం. 1 ప్రతిఫలాన్ని చెల్లించుటకు అంగీకరించారు. ఏదేమైనా, నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీల తగ్గింపుకు సంబంధించిన ఈ ఒప్పంద వివాదం , బొంబాయిలోని హైకోర్టు అధికారపరిధిలో మునుపటి రిట్ పిటిషన్‌లో పార్టీలచే పోటీ చేయబడింది మరియు తేదీ: 22.11.2012 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా హైకోర్టు అట్టి సవాలును కొట్టివేసింది. ఇదే అంశంపై ఇది రెండో దఫా వాజ్యం.

2. ప్రతివాది, హెక్టారుకు రూ.1,00,000 చెల్లించడానికి చేసుకున్న ఒప్పందాన్ని రూ.50,000 లకు 'నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలను ' తగ్గిస్తూ బొంబాయి హై కోర్ట్ అధికారపరిధి లోని నాగ్‌పూర్ హైకోర్టు ద్విసభ్య ధర్మాసనం జారీ చేసీన తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం ధాఖలు చేసిన ఈ అప్పీల్ ఉంది. ఇది నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీల పట్ల ప్రతివాది యొక్క మొత్తం బాధ్యతను రూ. 232.18 కోట్ల నుండి రూ.116.09 కోట్లకు తగ్గించే ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంది.

3. మా ముందున్న విషయం తేదీ: 01.03.2009 నాటి ప్రభుత్వ తీర్మానం ప్రకారం అప్పీలుదారుచే 'నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీ ' విధింపునకు సంబంధించినది. ప్రతివాది మరియు అదే విధమైనటువంటి ఇతర కంపెనీలు వ్యవసాయ భూమి యొక్క నీటిపారుదల కొరకు కేటాయించబడిన నీటిని పారిశ్రామిక అవసరాల కోసం ఉపయోగిస్తున్నారు. పారిశ్రామిక అవసరాల కోసం నీటిని ఉపయోగించడం నీటిపారుదలకు నష్టంగా పరిగణించబడుతుంది మరియు దానిని భర్తీ చేయడానికి, పైనపేర్కొన్న ఛార్జీ అప్పీలుదారునిచే విధించబడినది మరియు వసూలు చేయబడినది. పారిశ్రామిక అవసరాల కోసం నీటిని మళ్లించడం వల్ల సాగునీటి ప్రయోజనాల కొరకు నష్టపోయిన మొత్తం హెక్టార్ల సంఖ్యను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తర్వాత ఈ ఛార్జీలు విధించబడతాయి.

4. అప్పీలుదారు విధిం చిన మరియొక ఖర్చు 'మూలధన వ్యయం ఛార్జీ (క్యాపిటల్ ఎక్స్పెండిచర్ ఛార్జ్)'. ఈ ఛార్జీ ఆనకట్టల నిర్మాణం మరియు నిర్వహణకు ఉపయోగించబడుతుంది. ఈ ఛార్జీ చెల్లింపు ఐచ్ఛికం. కాబట్టి, ప్రస్తుత సందర్భంలో , 'మూలధన వ్యయ ఛార్జీ ' విధింపు మరియు చెల్లింపులను మేము పరిగణించడం లేదు.

వాస్తవాలు :

5. 21.02.2004 న, మహారాష్ట్ర రాష్ట్ర నీటిపారుదల శాఖ ఒక సర్క్యులర్‌ను జారీ చేస్తూ, దానిలో నీటిపారుదలయేతర ప్రయోజనాల కోసం నీటిని మళ్లించినప్పుడు , అటువంటి నీటిని ఉపయోగించే సంస్థ హెక్టారు కు రూ. 50,000/- చొప్పున నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలుగా చెల్లించాలని సూచించబడింది. సంబంధిత పరిశ్రమలు , ప్రభుత్వం మధ్య ఒప్పందం కుదిరితే తప్ప నీటిని మళ్లించరాదని సర్క్యులర్‌లో పేర్కొనబడినది.

6. ప్రతివాది నెం. 1 యొక్క పూర్వాధికారి అయినటువంటి సోఫియా పవర్ కంపెనీ లిమిటెడ్ ఇకమీదట ఎస్ పి సి ఎల్ గా సూచించబడెను 2640 ఏం డబ్ల్యూ థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్‌ను ఏర్పాటు చేయడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఆ ప్రయోజనం కోసం , థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ సజావుగా నడవడానికి రోజుకు 240 మిలియన్ లీటర్ల నీటి లభ్యతను నిర్ధారించడానికి ఎస్ పి సి ఎల్ ద్వారా తేదీ : 12.12.2007 న ఒక సమాచారము మహారాష్ట్ర ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్‌కు పంపబడింది. 21.02.2008 న జరిగిన సమావేశంలో మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేసిన హై-పవర్ కమిటీ ఎస్ పి సి ఎల్ చేసిన దరఖాస్తుకు అనుగుణంగా , ఎస్ పి సి ఎల్ ద్వారా నీటి వినియోగానికి సూత్రప్రాయంగా ఆమోదం తెలిపింది. ఈ సూత్రప్రాయ ఆమోదం ఎస్ పి సి ఎల్ మూలధన సహకారం మరియు నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలను చెల్లించడానికి లోబడి ఉంటుంది. ఉన్నత-పవర్ కమిటీ ఇక్కడ అప్పీలుదారునిని అమలు చేసే ఏజెన్సీగా పేర్కొంది.

7. 25.07.2008 న, విదర్భ ఇరిగేషన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్, ఎస్ పి సి ఎల్ యొక్క థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ ద్వారా నీటి వినియోగానికి తుది ఆమోదం మంజూరు చేసింది . ఎస్ పి సి ఎల్ కు లోబడి మూలధన వ్యయంగా రూ. 317.8 కోట్లు మరియు నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలుగా రూ.232. కోట్లతో కూడిన రూ. 549.98 కోట్ల మొత్తాన్ని చెల్లించింది. 23219 హెక్టార్ల ఎస్ పి సి ఎల్ యొక్క థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్‌కు నీటిని మళ్లిం చటంతో నీటిపారుదల లేకుండా పోయే మొత్తం హెక్టార్ల నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ రుసుము రూ. 232.18 కోట్లుగా ఉంది . **ఆ తర్వాత** 'ఎస్ పి సి ఎల్ '**గా సూచించబడిన 2 కారణంగా**. ముఖ్యంగా సాధారణ ధర హెక్టారుకు రూ. 50,000 కాగా ఎస్ పి సి ఎల్ ఆవశ్యకముగా హెక్టారుకు రూ. 1,00,000/- లను నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీగా చెల్లించాలని నిర్దేశించబడింది,. ఏది ఏమైనప్పటికీ , 16.08.2008 న, SPCL రూ. 549.98 కోట్ల మొత్తాన్ని చెల్లిస్తే , అవసరమైన నీటి పరిమాణాన్ని రిజర్వ్ చేస్తామని అప్పీలుదారు ఎస్ పి సి ఎల్ కి తెలియజేశారు. 26.09.2008 న అప్పీలుదారు ద్వారా ఆ మేరకు డిమాండ్ లేఖ కూడా జారీ చేయబడింది.

8. ముఖ్యంగా, 01.03.2009 న, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ జలవనరుల శాఖ నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలను హెక్టారుకు రూ. 50,000 నుండి రూ. 1,00,000కి పెంచింది. ఈ సర్క్యులర్ 01.04.2009 నుండి అమలులోకి వచ్చింది.

9.1 తేదీ : 25.01.2011న, నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలుగా రూ. 1,00,000 విధించడాన్ని నిరసిస్తూ, 25.01.2011న, ప్రతివాది నం. 1, జలవనరుల శాఖ , మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ మంత్రికి మొదటిసారిగా ఒక లేఖను జారీ చేశారు. అనేక ఇతర విద్యుత్ తయారీదారులకు మూలధన సహకార ఛార్జీ మరియు నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలు చెల్లించకుండా మినహాయింపు ఇచ్చినందున , పేర్కొన్న ఛార్జీల చెల్లింపు నుండి కూడా మినహాయింపు ఇవ్వవచ్చని అభిప్రాయపడింది. ఈ అభ్యర్థన పరిశీలన పెండింగ్‌లో ఉంది, ప్రతివాది నెం.1 తేదీ : 21.02.2004 నాటి సర్క్యులర్ ద్వారా తప్పనిసరి చేసిన నీటి సరఫరా కోసం ఒక ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకోవడానికి అనుమతించవలసిందిగా అభ్యర్థించారు. ఒక ఒప్పందం కుదుర్చుకోకుండా వారు డ్యాం నుంచి నీటిని తోడుకునే వారు కాదు.

9.2 నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీని హెక్టారుకు రూ. 50,000 చొప్పున ఐదు సమాన వాయిదాలలో చెల్లించడానికి అనుమతించవచ్చని పేర్కొంటూ, ప్రతివాది నెం.1, 25.02.2011న మళ్లీ ఒక లేఖ పంపారు , ఎందుకంటే సూత్రప్రాయంగా కేటాయింపు జరిగినప్పుడు మరియు తుది ఆమోదం ఇచ్చినప్పుడు, నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ చార్జ్ యొక్క ప్రబలమైన రేటు రూ. 50,000 గా ఉంది. తేదీ 01.06.2011 న అప్పీలుదారుకు , ప్రతివాది నెం. 1 ద్వారా ఇదే విధమైన లేఖ మళ్లీ పంపబడింది, దీని ద్వారా పైన పేర్కొన్న అభ్యర్థనతో పాటు , ప్రతివాది నం. 1 ఒప్పందం కుదుర్చుకోవడానికి పొడిగింపును కూడా కోరారు. ప్రతిస్పందనగా, తేదీ : 08.06.2011 నాటి లేఖ ద్వారా, అప్పీలుదారు ఒప్పందాన్ని అమలు చేయడానికి 31.05.2012 వరకు పొడిగింపును మంజూరు చేశారు. అయితే, ప్రతివాది నెం. 1 లేవనెత్తినట్టి ఇతర అభ్యర్థన–నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ చార్జ్ లను మాఫీచేయడం/తగ్గించడం పై అప్పీలుదారు ఎటువంటి హామీ ఇవ్వలేదు.

10. నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ వ్యయాన్ని మాఫీ/తగ్గింపుకు సంబంధించిన అభ్యర్థనపై ప్రతివాది నెం.1కి ఎలాంటి సమాధానం రానందున , పేర్కొన్న ఛార్జీని తగ్గించాలని మరియు దానిని 5 సమాన వాయిదాలలో చెల్లించడానికి అనుమతిని కోరుతూ ఒక కొత్త కమ్యూనికేషన్‌ను 10.05.2012 న పంపింది.అప్పీలుదారు ఈ అభ్యర్థనకు 17.05.2012న ప్రతిస్పందిస్తూ , నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలో ఎలాంటి తగ్గింపు ఉండదని పే ర్కొన్నారు . పేర్కొన్న ఛార్జీని 5 సమాన వాయిదాలలో చెల్లించే అవకాశం మంజూరు చేయబడింది.

11. అంతిమంగా, 22.05.2012న, అప్పీలుదారు మరియు ప్రతివాది నం. 1 నీటి సరఫరా ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకున్నారు. ముఖ్యంగా, ప్రతివాది నం. 1 నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీగా

రూ.1,00,000 మొత్తాన్ని చెల్లించాలని ఈ ఒప్పందం పేర్కొంది. ఈ ఒప్పందం నీటిపారుదల పునరుద్ధరణకు చెల్లించాల్సిన మొత్తంపై ఏకాభిప్రాయ ప్రకటనను సూచిస్తుంది. వాస్తవానికి, అదే రోజున, ప్రతివాది నం. 1 కూడా నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీని హెక్టారుకు రూ. 1,00,000 చొప్పున 5 సమాన వాయిదాలలో జమ చేయుటకు ఒక హామీ పత్రం జారీ చేశారు.

12. నీటి సరఫరా ఒప్పందంపై సంతకం చేసిన ఆరు నెలల తర్వాత , ప్రతివాది నం. 1, 16.08.2008 నాటి కమ్యూనికేట్ చేసిన 26.09.2008 నాటి డిమాండ్ లేఖను సవాలు చేస్తూ బాంబే అధికారపరిధి లోని హైకోర్టు లో రిట్ చర్యలను ప్రారంభించాడు. హెక్టారుకు రూ. 1,00,000 చొప్పున నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీని చెల్లించే బాధ్యతను ప్రతివాది నం. 1 అంగీకరించిన కారణంగా బాంబే హైకోర్టు యొక్క ఒ ద్విసభ్య ధర్మాసనం 22.11.2012 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కమ్యూనికేషన్‌లను రద్దు చేయడానికి నిరాకరించింది. 22.05.2012 నాటి ఒప్పందంపై సంతకం చేయడం ద్వారా. ఒప్పందం యొక్క సమ్మతిని నివారించే ఏ ఉత్తర్వునూ జారీ చేయలేమని హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది . ఏదేమైనప్పటికీ, నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీని తగ్గించాలని ప్రతివాది నం. 1 చేసిన అభ్యర్థన 8 వారాల వ్యవధిలో నిర్ణయించబడుతుందని హైకోర్టు పేర్కొంది మరియు అట్టి నిర్ణయం ప్రతివాది కి అనుకూలంగా తీసుకుంటే, సముచిత పరిహారము లను అనుసరించి చట్టరీత్యా తిరిగి చెల్లింపును కోరడానికి లేదా చెల్లించిన అదనపు మొత్తాన్ని సర్దుబాటు చేయడానికి ప్రతివాది నం.1 కు అవకాశం ఉంటుందని హైకోర్టు పేర్కొంది.

13. హైకోర్టు ఆమోదించిన ఉత్తర్వుకు అనుగుణంగా , మహారాష్ట్ర రాష్ట్ర జలవనరుల శాఖ నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీని తగ్గించడం కోసం ప్రతివాది నం. 1 అభ్యర్థనను పరిగణించింది మరియు 29.01.2013 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా , పేర్కొన్న అభ్యర్థనను తిరస్కరించింది. డిపార్ట్మెంట్ ఇచ్చిన కారణం ఏమిటంటే , రాష్ట్రం ఎన్నడూ ఎటువంటి తగ్గింపుకు కట్టుబడి ఉండలేదని మరియు ప్రతివాది నం. 1 స్వయంగా 22.05.2012 నాటి నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీగా హెక్టారుకు రూ.1,00,000 నిర్దేశించబడిన ఒప్పందంపై సంతకం చేశారని, దీని ప్రకారం వెంటనే, అప్పీలుదారు డిమాండ్ లేఖను కూడా జారీ చేశారు.

14. అట్టి అభ్యర్ధనను త్రోసిపుచ్చినందున /బాధపడిన ప్రతివాది నెం.1 తేది: 29.01.2013 నాటి తీర్పును సవాలు చేస్తూ బాంబే హైకోర్టు , నాగ్‌పూర్ సమక్షములో రిట్ పిటిషన్ ను దాఖలు చేసెను . హైకోర్టు వారు వారి ఆక్షేపిత ఉత్తర్వు ద్వారా , రిట్ పిటిషన్ ను అనుమ తిస్తూ, నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలను హెక్టారు ఒక్కింటికి రూ.50,000/– లుగా చెల్లించాలని ప్రతివాది నం. 1 ని ఆదేశించించెను. అప్పటి తేదీకి అమలులోనున్న ధర ప్రకారం సూత్రప్రాయమైన అనుమతినిచ్చిన

ఉన్నత అధికారిక కమిటీ వారే నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలను నిర్ణయించెదరని హైకోర్టు వారు తీర్మానించిరి, మొత్తము వినియోగించిన నీటి పరిణామమును మరియు ఇరిగేషన్ వారు నష్టపోయిన మొత్తము నీటి పరిమాణమును సూత్రప్రాయమైన అనుమతినిచ్చిన తేదీనాడు లెక్క కట్టినపుడు , అట్టి నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ చార్జి ఆ తేదీనాటికి అమలులోనున్న ధరకు సమానమగునని హై కోర్టు అభిప్రాయపడెను.

<u>కక్షిదారుల విన్నపములు:</u>

15. అప్పీలుదారుడు మరియు ప్రతివాది నెం.1 మధ్య తేదీ 22-05-2012 నాడు నెలకొన్న ఒడంబడిక ఆక్షేపిత ఉత్తర్వుకు మూలముగానున్నదనియూ , రూ.1 ,00,000/- నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలను చెల్లించుటకు ఒప్పుకొనిన ప్రతివాది నెం.1కు అట్టిదానిని సవాలు చేయుటకు అర్హత లేదని అప్పీలుదారుని తరపు సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ చందర్ ఉదయ్ సింగ్ వాదించెను. ఆయన వాదన సారాంశమేమనగా, ఒక ఒడంబడిక చాలా ముఖ్యమైనది మరియు గౌరవింపదగినది.

16. ప్రతివాది తరపు సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ గోపాల్ జైన్ ఈ విధంగా వాదించెను:

(i) ఉన్నత అధికారిక కమిటీవారు సూత్రప్రాయమైన అనుమతినొసగిన తేదీనాడు అమలులోనున్న ధరయే ప్రతివాది నం. 1 చెల్లించవలసిన ధరగా అన్వయించబడును. ప్రతివాది కేసు ఏమనగా నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీ అనుమతి/మంజూరు తేదీకి నేరుగా కలపబడినది. మరియు తేదీ 21.02.2004 నాటి సర్క్యులర్ వర్తించదగినందున హెక్టారుకు రూ. 50,000/- మాత్రమే నీటి పారుదల ఛార్జీలు అప్పీలుదారుడు చెల్లించేవాడు ; (ii) ప్రతివాది కోరుకొనుచున్న ఉపశమనమునే కొన్ని కంపెనీలకు మంజూరు చేసిరి. (iii) ప్రతివాది నెం.1 ఒడంబడికలో సంతకం చేసిన తర్వాత ఇచ్చిన హామీ పత్రము నిబంధనలు లేనిది కాదు. నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీల తగ్గింపుకొరకు ప్రతివాది నం. 1 చేసిన అనేక అభ్యర్ధనలకు వచ్చిన పర్యవసానమే ఈ హామీ పత్రము; (iv) తేదీ 01.03.2009 నాటి ప్రభుత్వ సర్క్యులర్ భవిష్యత్తులో ని కాంట్రాక్టులకు వర్తించును; కానీ ప్రస్తుతము జరుగుచున్న కాంట్రాక్టులకు వర్తించదు. శ్రీ జైన్ తన వాదనలో , అట్టి సర్కులర్ గడచిన కాంట్రాక్టులకు వర్తింపజేసినచో, దాని నిర్ధిష్టతను కూలదోయునని పేర్కొనెను.

విశ్లేషణ

17. ప్రస్తుత కేసులో , అప్పీలుదారుడు మరియు ప్రతివాది నం. 1 తేదీ 22.05.2012నాడు ఒక ఒడంబడిక చేసుకొనిరి . ప్రతివాది నం. 1 నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీ లుగా హెక్టారుకు రూ.1,00,000/- చెల్లించెదనని రూఢిగా అట్టి ఒడంబడికలో పేర్కొనెను. కాబట్టి, తనంతట తానే రూ. 1,00,000/- పన్ను చెల్లించుటకు ఒప్పుకొనే, అట్టి రూ.1,00,000/- చార్జీని ప్రతివాది నెం.1 సవాల్ చేయుట సమర్ధనీయము కాదు. వాస్తవానికి ఆదేరోజు ప్రతివాది నెం.1 విధించబడిన పైకమును నిర్ణీత వ్యవధిలో చెల్లించెదనని ఒక హామీ పత్రమునిచ్చెను. మొట్టమొదటినుండీ అనగా , మంజూరు చేయబడిన లేఖలో , డిమాండ్ నోటీసులో మరియు అన్నీ లేఖలలో , హెక్టారు ఒక్కింటికి రూ.1,00,000/- నీటిపారుదల చార్జీలను చెల్లించెదనని ఒప్పుకొనెనని గమనించాలి. ఇట్టి అన్ని సమాచారములు తేదీ 22-05-2012 నటి ఒడంబడికలో చేర్చబడినవి. కాబట్టి , ప్రతివాది నెం.1 , ఒడంబడికలో సంతకము చేయుట మరియు హామీ పత్రముని జారీ చేయుటవలన రూ.1,00,000/- నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ చార్జీల విధింపును సవాల్ చేయుటకు ప్రతివాది నెం.1 కు అడ్డంకిగానున్నదని మా అభిప్రాయము.

18. సూత్రప్రాయమైన అనుమతినిచ్చిన తేదినాడు అమలులోనున్న ధరనుబట్టి ప్రతివాది నెం.1 కట్టుబడివుండునని చెప్పిన శ్రీ గోపాల్ జైన్ గారి యొక్క వాదన మాపై ప్రభావము చూపలేదు. కక్షిదారులయొక్క హక్కులు మరియు బాధ్యతలు వారి ఒడంబడిక తేదీ అనగా 22.05.2012 నాడే స్పష్టముగా తెలుపబడినవి. కాబట్టి తేదీ 22.05.2012 నాడు అమలులోనున్న ధరకే కక్షిదారులు కట్టుబడివుందురు.

19. తక్కిన ఎనిమిది కంపెనీలతో సరిపోల్చి చూచినపుడు భిన్నమైన వైఖరి గోచరించుచున్నదని ప్రతివాది నెం. 1 ఆరోపించెను. ఇట్టి ఆరోపణను ప్రభుత్వం ఖండించెను. ఈ అంశముగూర్చి వారు ఈ కోర్టులో దాఖలు చేసిన రీజాయండర్లోనూ , హైకోర్టులో దాఖలు చేసిన కౌంటర్ మరియు సర్-రీజాయండర్లోనూ వివరించినట్లు పేర్కొనిరి. ఇట్టి రికార్డులను మేము పరిశీలించినపుడు, అమితముగా నాలుగు పవర్ జనరేటర్లకు సంబంధించి సూత్రప్రాయమైన అనుమతి పొందిననూ అప్పీలుదారునితో ఒడంబడిక చేసుకొనుటలో విఫలమైనందున , వాటికొరకు ఇవ్వబడిన అనుమతి రద్దు చేయబడినదని మేము గమనించితిమి. అట్టి కంపెనీ ఉత్పత్తి చేయుచున్న పవర్ను ప్రజలకొరకే ఉపయోగించుచున్నందున కేంద్రప్రభుత్వము అట్టి కంపెనీకి మినహాయింపు నొసగెను. ఒక కంపెనీకి

రూ.50,000/- విధించిరి. ఎందుకనగా ఒడంబడిక తేదీ 22-09-2008 నాడు జరుగగా, ఆ తేదీకి అమలులోనున్న ధర హెక్టారుకు రూ.50 ,000/- నీటిని మళ్లించడమువలన నీటిపారుదల శక్తికి నష్టము కలగనందున వేరొక పవర్ జనరేటర్ కు మినహాయింపునిచ్చిరి. వేరొక కంపెనీకి హెక్టారుకు రూ.50,000/- పన్ను విధించిరి. ఎందుకనగా , అట్టి కంపెనీకొరకు మళ్లించిన నీరు తక్కువ పరిమాణములోనున్నది. మరీ ముఖ్యముగా , అట్టి ప్రాంతము లో నీటి కొరత లేదు. ప్రతివాది నెం.1 ఎక్కువ పరిమాణములో నీటిని ఒక ప్రాంతమునుండి తెచ్చుకొనుచున్నాడు. అయితే అట్టి ప్రాంతములో నీటి కొరత కలదు. ఇది హేతుబద్ధమైన మరియు చాలినంత వివరణ.

20. హైకోర్టు వారు అవలంబించిన పద్ధతితో మేము తృప్తి పొందలేదు. ఎందుకనగా , ప్రతివాది నెం.1 చట్టబద్ధమైన మరియు వాణిజ్యపరమైన పర్యవసానములను పూర్తిగా ఎరిగియుండీయూ, స్వయముగా, ఇష్టపూర్వకంగా, ఉద్దేశపూర్వకంగా ఒడంబడిక చేసెను. వాస్తవానికి ఈ రిట్ పిటిషన్ లో కోరుకొనిన ఉపశమనము తేదీ 22-11-2012నాడు పరిష్కరించబడిన రిట్ పిటిషన్ లోని విన్నపమునకు సరిపోలినది. అట్టి ప్రొసీడింగ్స్ లో కూడా , ప్రతివాది నెం.1 అటువంటి వాదనలనే లేవనెత్తెను. దానికి వ్యతిరేకముగా రాష్ట్రం ఈ విధముగా వాదించెను. పార్టీల మధ్య ఒక ఒడంబడిక కలదని, నీటి పారుదల పునరద్దరణ చార్జీలను రూ. 1,00,000/- గా నిర్ణయించిరని , ఈ ఒడంబడికను అనుసరించి , ప్రతివాది నెం.1 పూచీ పత్రమునుకూడా ఇచ్చెనని తెల్పెను. అట్టి వాదనలను పరిశీలించిన హైకోర్టు ఈ క్రింది విధముగా తీర్మానించెను.

> "5. హైకోర్టులో గల రికార్డునుబట్టి , ఒడంబడిక వ్రాసుకొనకముందే , తేదీ 12-05- 2010 నాడు పిటిషనర్ లు , ఒక లేఖ ద్వారా రూ. 232.18 కోట్లు 5 వాయిదాలలో చెల్లించెదమని ఒప్పుకొనిరని విదితమైనది. అయిననూ , నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలు హెక్టారు ఒక్కింటికి రూ.1 లక్షకు బదులు రూ.50 ,000/- గా మార్పు చేయమని ప్రభుత్వమునకు వినతి చేసినందున, పిటిషనర్ లు ఈ క్రింది విధముగా తెల్పిరి:
>
> "రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వద్ద పెండింగ్‌లో ఉన్న వినతిపత్రములో ఐపీఎల్ యొక్క హక్కుకు ప్రతికూలత కాకుండా , పైన చెప్పిన ఐపీఎల్ (2 ఏ మరియు 2 బి) లో తెల్పిన షరతుల ప్రకారము 31-05-2012 నాడు ఒడంబడికను వ్రాసుకొందురని నిర్ధారించెను. అయిననూ, 1 లో గల మా విన్నపమును మాకు అనుకూలముగా తీర్మానిస్తే చెల్లించవలసిన నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలు ఆ ప్రకారమే తగ్గించబడును మరియు చెల్లించిన వాయిదాలు/మేము చెల్లించవలసినవి తగిన రీతిగా సర్దుబాటు చేయబడును/సవరణ చేయబడును."

6. ఆ తర్వాత వ్రాయించిన ఒడంబడిక ఈ విధంగా ప్రతిఫలించును:

పిటిషనర్ లు నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలు హెక్టారు ఒక్కింటికి ఒక లక్ష రూపాయలు వడ్డితో సహా ప్రభుత్వమునకు చెల్లించాలి. తేదీ 25-01-2011నాడు నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలు తగ్గించాలని ప్రభుత్వమునకు ఇచ్చిన వినతి పత్రముపై ప్రభుత్వ నిర్ణయముచొప్పున కక్షిదారులు కట్టుబడివుండెదరు. తేదీ 25-01-2011 నాటి వినతిపత్రమే కాకుండా పిటిషనర్ లు అటు తర్వాత అనేక వినతిపత్రములను సమర్పించగా అవన్నియు పెండింగ్ లో వున్నవి. వాటిలో తేదీ 30-06-2011 నాటి (ఎగ్జిబిట్-1) కూడా ఒకటి. పిటిషనర్ లు ప్రొసీడింగ్స్ ను దాదాపు పైకము కట్టాల్సిన వ్యవధి పూర్తికాబోయే సమయములో అనగా తేదీ 21-11-2012కు దగ్గరగా, దాఖలు చేసిరి. ఒక వేళ చివరితేదీకి చాలా ముందుగా ఈ పిటిషన్ దాఖలు చేసివుంటే రెండవ వాయిదాకు చివరి రోజుకంటే ముందుగానే ఇట్టి అర్జీని పరిష్కరించుటకు ఆదేశాలు ఇచ్చివుండేవారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మరియు విశేషముగా ఒక కాంట్రాక్టు సందర్భములో, తేదీ 22-05-2012 నాటి ఒడంబడిక ద్వారా కక్షిదారులు కట్టడి చేయబడిరి మరియు దానికి ఊతమిస్తూ పిటిషనర్ లు పూచీ పత్రముని వ్రాయించి ఇచ్చిరి. అందువలన కోర్టు ఎలాంటి ఉత్తర్వు ఇవ్వనేరదు. అట్లు చేసినచో, ఒడంబడిక నెరవేర్పును అది కూలదోయును. హై కోర్టు వారు సంబంధిత అధికారులకు కేవలము ఆదేశమును ఈ క్రింది విధముగానిచ్చిరి:

ప్రతివాది నెం.1 దాఖలు చేసిన అర్జీలగూర్చి 8 వారాలలోగా నిర్ణయించాలని , ఒకవేళ అట్టివి ప్రతివాది నెం.1 కు అనుకూలముగా నిర్ణయించబడితే ప్రతివాది నెం.1 , చట్టబద్ధమైన సాధనముల ద్వారా రీఫండ్ ను కోరవచ్చును. రెండవ వాయిదా చెల్లింపుగూర్చి స్టే మంజూరు చేయుటకు హై కోర్టు ఒప్పుకొనలేదు. హై కోర్టు వారి ఆదేశాలమేరకు ప్రభుత్వము విషయమును పరిశీలించి , తేదీ 29-01-2013 నాటి విన్నపమును తిరస్కరించెను. ఆ విషయ సందర్భముగా , హై కోర్టు ఏదైతే ముందు రిట్ పిటిషన్ లోని ఉపశమనములనే కోరుచు దాఖలు చేసిన తాజా రిట్ పిటిషన్ ను స్వీకరించుటలో తప్పు చేసినదనియు అంతమాత్రమే కాక అట్టి కాంట్రాక్టుపై తన అభిప్రాయము మారుటలో హై కోర్టు తప్పుచేసినదని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడెను.

21. పైన గమనించిన రీతిగా , నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలను ప్రతివాది నెం.1 5 వాయిదాలలో చెల్లించాలి.

వరుస సంఖ్య	గడువు తేదీ	పైకము
మొదటి వాయిదా	22.05.2012	రూ.46,43,80,000
రెండవ వాయిదా	21.11.2012	రూ.60,13,44,725
మూడవ వాయిదా	21.05.2013	రూ.56,70,98,175
నాల్గవ వాయిదా	21.11.2013	రూ.53,28,51,625
ఐదవ వాయిదా	21.05.2014	రూ.49,85,35,075

తేదీ 22.05.2012 నాడు ప్రతివాది నెం.1 జారీ చేసిన పూచీకత్తు పత్రములోని క్లాజు 4 లో , ఒకవేళ చెల్లింపు చేయుటలో జాప్యము జరిగితే 12% p.a. అపరాధ వడ్డీ విధించవచ్చని ప్రతివాది నెం.1 వ్రాసి ఇచ్చెను. మావద్ద గల రికార్డుల ప్రకారము రెండు వాయిదాలు మాత్రమే చెల్లించినట్లు తెలియుచున్నది. కాబట్టి, చెల్లించాల్సిన మిగతా పైకము మరియు నీటిపారుదల పునరుద్ధరణ ఛార్జీలు 30.06.2023 నాడు గానీ, ఆ తేదీకి ముందుగానీ ప్రతివాది నెం.1 చెల్లించాలని ఆదేశించుచున్నాము. మరియు వాయిదా తేదీ /చెల్లింపు చేయాల్సిన తేదీనుండి ఆక్షేపిత ఉత్తర్వు అనగా తేదీ 05-05-2016 వరకు @ 12% p.a. వడ్డీ ని చెల్లించాలని ప్రతివాది నం.1 ను ఆదేశించడమైనది.

22. ఉపసంహారములో, ఎస్ ఎల్ పి (సి) సంఖ్య 28161/2016 లోని సివిల్ అప్పీల్ నం. 8550/2022 ను అనుమతిస్తూ, తేదీ 05-05-2016 నాడు బాంబే హైకోర్టు నాగ్ పూర్ వారు రిట్ పిటిషన్ నెం.4968/2015 లో జారీ చేసిన ఆక్షేపిత అంతిమ తీర్పు మరియు ఉత్తర్వును కొట్టివేయడమైనది.

23. కక్షిదారులు ఎవరి ఖర్చులు వారే భరించవలెను.

[ఎస్. రవీంద్ర భట్] న్యాయమూర్తి

[పమిడిఘంటమ్ శ్రీ నరసింహ] న్యాయమూర్తి

న్యూఢిల్లీ;

జనవరి 13, 2023